

Raide-Jokerin-projektin tilaajan johtoryhmä

Kokous 20

Aika:	25.1.2018 klo 14.30 - 16	
Paikka:	nh. Teli, (HKL:n pääkonttori, Toinen Linja 7, 5. krs)	
Kutsutut:	Ville Lehmuskoski	HKL
	Raimo K. Saarinen	Helsingin kaupunkiympäristön toimiala
	Tuula Saxholm	Helsingin kaupunginkanslia
	Olli Isotalo	Espoon kaupunki
	Harri Tanska	Espoon kaupunkitekniikan keskus
	Tero Anttila	HSL
	Juha Saarikoski	Raide-Jokeri
Asiantuntijat:	Eleonoora Salminen	Espoon kaupunki
	Ville Reihe	Helsingin kaupunki
	Mikko Halonen	Raide-Jokeri
	Karoliina Berlin	Raide-Jokeri

1 KOKOUKSEN AVAUS

Puheenjohtaja avasi kokouksen.

2 EDELLISEN KOKOUKSEN MUISTIO

Hyväksyttiin 15.12.2017 pidetyn kokouksen muistio.

3 LIITTYVÄT HANKKEET

Raide-Jokeri-projektilla on koko hankkeen 25 km pituudelta liittymäpintaa nykyiseen ja suurelta osin kehittyvään kaupunkitilaan. Raide-Jokerin hankesuunnitelman yhteydessä on laadittu kartat, joissa on määritelty Raide-Jokeriin kuuluvat kohteet sekä liittyvät hankkeet, jotka eivät sisälly hankekustannuksiin, mutta olisi perusteltua toteuttaa Raide-Jokerin rakentamisen yhteydessä. Tilanne ei ole stabiili, vaan tilanteet ovat muuttuneet monissa kohteissa hankesuunnitelman hyväksymisen jälkeen ja tulevat muuttumaan myös jatkossa.

Liittyvien hankkeiden tunnistaminen ja hallinnointi ovat keskeisiä kaupunkien erillisiä päätöksiä edellyttäviä rajapinta-asioita. Nyt laadittu esitys tulee tarkentumaan kehitysvaiheen aikana useita kertoja suunnittelun edetessä sekä Raide-Jokeri-projektilla että liittyvillä kaupunkialueilla.

Projekti on selvittänyt tiiviissä yhteistyössä kaupunkien kanssa rajapinnassa olevien kohteiden suunnittelun kiireellisyyttä sekä tarvetta nivoa näiden kohteiden suunnittelu Raide-Jokeri-projektiin (Liitteet 1 ja 2)

Kohteet on luokiteltu neljään luokkaan:

- Prioriteetti 1a: Laajuuden muutos verrattuna hankesuunnitelmaan
- Prioriteetti 1: Parantaa Raide-Jokerin toimivuutta oleellisesti / välttämätön esim. kaavan takia
- Prioriteetti 2: Parantaa toimivuutta, mutta ei kiireellinen / ei välttämätön
- Prioriteetti 3: Ei vaikuta oleellisesti / ei kiireellinen / ei liity hankkeeseen

Kohteiden toteutuksesta allianssin toimesta päätetään erikseen TAS-vaiheen sopimisen yhteydessä.

Päätös

Johtoryhmä esittää sekä Helsingin että Espoon kaupungeille päätettäväksi tilata liitteen mukaisten Prioriteetti 1 kohteiden kehitysvaiheen suunnittelutehtävät.

4 VARIKKOKONSEPTIN VALINTA

Raide-Jokerin hankesuunnitelmassa, joka on hyväksytty sekä Helsingin että Espoon valtuustoissa on varauduttu kahteen varikkoon, päävarikkoon Roihupellossa ja sivuvarikkoon Laajalahdessa. Varikkokonseptia ei ole kuitenkaan vielä sisällytetty valtuustojen hankepäättökseen, vaan varikoiden sijoittumista on haluttu tutkia tarkemmin.

Raide-Jokeri-projekti on laatinut selvityksen varikoista. Varikkoselvityksellä on tutkittu eri varikkovaihtoehtojen toimivuutta sekä niiden taloudellisia vaikutuksia. Varikkoselvitys on liitteenä 3.

Varikkovaihtoehtoina tutkittiin seuraavia:

- Varikot Roihupeltoon ja Laajalahteen (VE A)
- Varikko Roihupeltoon (VE B)
- Varikko Roihupeltoon ja säilytysraiteet Keilaniemeen (VE C)

Vaihtoehto C oli uusi vaihtoehto, jota tutkittiin Keilaniemen säilytysraiteiden liikennöinnin kannalta edullisen sijainnin vuoksi. Espoon kaupungin selvityksen mukaan Keilaniemen kohde ei kuitenkaan ole toteuttamiskelpoinen.

Päätös

- Johtoryhmä päätti valita jatkosuunnittelun pohjaksi selvityksen vaihtoehdon B, joka tarkoittaa varikon rakentamista ainoastaan Roihupeltoon. Tämä on toteuttamiskelpoisista vaihtoehtoista selvästi edullisin kokonaisratkaisu.
- Laajalahden varikko voidaan toteuttaa myöhemmin kalustopituuden tai määrän kasvaessa liikenteen lisääntymisen johdosta. Varikkovaraus säilytetään kaavassa ja rata toteutetaan siten, että varikon perustaminen Laajalahteen myöhemmin on mahdollista.

5 VAUNUJEN LEVEYS JA AUKEAN TILAN ULOTTUMA (ATU)

Raide-Jokerin hankesuunnitelmassa on varauduttu korkeintaan 2650 mm leveisiin vaunuihin. 2650 mm on suurin Euroopassa yleisesti käytetty raitiovaunujen leveys. Raide-Jokerin liikennöintiin tilatut Artic XL -vaunut ovat valmistuksen toleranssit huomioiden korkeintaan 2440 mm leveitä. Nämä vaunut ovat yhteensopivia Helsingin nykyisen raitioverkon (kantaverkko) kanssa.

Suunnitteleamalla ja toteuttamalla Raide-Jokerin infrastruktuuri varaamatta tilaa 2440 mm leveämmille vaunuihin voidaan saavuttaa merkittäviä säästöjä hankkeen investointikustannuksissa. Lisäksi ahtaimmissa paikoissa voidaan parantaa katujärjestelyjen laatua. Hyötyjen realisoiminen edellyttää jonkin verran lisää suunnittelutyötä. Saavutettavissa olevat säästöt ovat kuitenkin merkittävästi suurempia kuin suunnittelun mahdolliset lisäkustannukset. (Liite 4)

2650 mm vaunujen varauksesta luopuminen poistaa mahdollisuuden kasvattaa tulevaisuudessa linjan kapasiteettia vaunuja leventämällä. Hankesuunnitelmavaiheen ennusteiden perusteella linjan kapasiteetti on kuitenkin riittävä vuonna 2050, kun käytetään 2,4 metriä leveitä ja 45 m pitkiä vaunuja 5 minuutin vuorovälillä.

Vaunuja leventämällä saatava lisäkapasiteetti olisi korkeintaan 10 % luokkaa. Kapasiteettia on pitkällä tähtäimellä edelleen mahdollista kasvattaa tihentämällä vuoroväliä. Esimerkiksi 4 minuutin vuoroväli tuottaa 25 % suuremman kapasiteetin kuin 5 minuutin vuoroväli. Vuorovälin tihentäminen saattaa edellyttää investointeja sähkönsyöttöön. Saavutettavissa olevat säästöt ovat nykyarvoltaan merkittävästi suurempia kuin pitkällä tulevaisuudessa mahdollisesti tarvittavat lisäinvestoinnit.

Vaihtoehtoisesti kapasiteettia voidaan kasvattaa pidentämällä vaunuja. Hankesuunnitelmassa pysäkkien tasaisen osan pituus on 45 metriä. Pysäkkien päätyjen luiskien aluetta hyödyntämällä on mahdollista varautua arviolta 47–50 metrin vaunuihin ilman lisäkustannuksia. Suunnittelussa käytettävä vaunujen suurin pituus tarkennetaan erikseen.

Otaniemessä Raide-Jokerin raiteita saattavat jatkossa käyttää myös muut Espoota palvelevat pikaraitiolinjat. Otaniementiellä ja Maarintiellä on tästä syystä perusteltua edelleen varautua 2650 mm leveisiin vaunuihin. Pysäkkilaitureiden reuna mitoitetaan kuitenkin koko linjalla yhtenäisellä tavalla. Mitoituksen lähtökohtina ovat yhteensopivuus Helsingin nykyisen verkon kanssa, esteettömyys ja matkustajien sujuva kulku vaunuun.

Päätös

- Raide-Jokerin infrastruktuurin suunnittelu perustuu jatkossa pääsääntöisesti Artic XL -vaunujen leveyteen, joka on korkeintaan 2440 mm.

- Otaniementiellä ja Maarintiellä välillä Karhusaarentie–Maarinrannantie varaudutaan kuitenkin edelleen 2650 mm leveisiin vaunuihin.

6 RAIDE-JOKERIN RAKENTAMISEN JA KALUSTOHANKINNAN YHTEENSOVITTAMINEN

Raide-Jokeri-kaluston hankintasopimuksessa on sovittu, että liikennöinnin aloitusajankohta on ilmoitettava kalustotoimittajalle 42 kuukautta ennen liikennöinnin aloittamista.

Kaupunkien valtuustoissa on hankepäättösten yhteydessä sanottu projektin aikataulusta, että *”Raide-Jokerin toteuttamisen tavoiteaikataulu on rakentamisen käynnistäminen soveltuvin osin jo vuonna 2017. Raide-Jokerin rakentamisajaksi on arvioitu noin neljä vuotta. Alustavan aikataulun mukaan Raide-Jokerin operointi voisi alkaa arviolta elokuussa 2021.”*

Liikennöinnin aloittaminen elokuussa 2021 edellyttäisi liikennöinnin aloitusajankohdan ilmoittamista kalustotoimittajalle jo tammikuussa 2018.

Rakentamisen keston arviointi edellyttää sekä pitkälle vietyjä suunnitelmia että pitkälle vietyä suunnittelua töiden vaiheistuksista. Raide-Jokeri-projektissa on parhaillaan (1.12.2017 - 31.1.2019) käynnissä kehitysvaihe (KAS), jonka yhtenä tavoitteena on saada laadittua toteutusaikataulu 31.1.2019 mennessä. Rakentamisen kesto ei siis vielä tiedetä, mutta voidaan kuitenkin luotettavasti todeta, että liikennöinnin aloitushetkestä ilmoittamisen siirto KAS-vaiheen päättymiseen (31.1.2019) on mahdollista. Arvio perustuu projektin johdon ja asiantuntijoiden näkemykseen.

Päätös

- Raide-Jokeri-projekti laatii toteutusaikataulun KAS-vaiheen aikana eli 31.1.2019 mennessä.
- Raide-Jokeri-kaluston hankintasopimuksen mukaisesti liikennöinnin aloitusajankohdasta ilmoitetaan kalustotoimittajalle viimeistään 42 kuukautta ennen liikennöinnin aloittamista.

7 PERKKAAN PYSÄKIT

Espoon valtuuston hankepäättöksessä on todettu, että jatkosuunnittelussa tutkitaan uuden pysäkin lisäämisen mahdollisuutta Perikkaantielle. Pysäkin vaikutusalueelle on suunniteltu lähivuosina voimakasta asuntorakentamista, mutta pysäkin lisäämisen vaikutuksia koko linjan liikennöintiin pitää tarkastella huolellisesti.

Projekti on tutkinut yhdessä Espoon kaupungin kanssa pysäkin lisäämisen vaikutuksia koko linjan liikennöintiin. Samalla on myös tutkittu alueen muiden pysäkkien optimaalista sijaintia.

Päätös

Johtoryhmä edellyttää, että ennen päätöksentekoa tarkennetaan mm. pysäkin lisäämisen vaikutuksia matka-aikakustannuksiin.

8 HENKILÖSTÖASIOITA

Tilaaajan projektiorganisaation (HKL) projektiedottajan tehtäväkuvan muutos

Päätös

Erillisen esityksen mukaan.

Projektiassistentti

Tilaaajan projektiorganisaation (HKL) projektiassistentti on irtisanoutunut tehtävästään 22.12.2018. Tehtävän täyttäminen tilaaajan toimesta on perusteltua. Projektiassistentin tehtävän on arvioitu työllistävän vähintään 1,5 - 2 henkilöä. Tarkoituksena on, että tilaaja vastaa yhdestä henkilöstä ja palveluntuottajien toimesta hankitaan tarvittavat lisäresurssit.

Projektiassistentin tehtävän tavoitteena on auttaa varmistamaan, että:

- Projektin työntekijöillä on toimiva ja tarkoituksenmukainen toimitila
- Projektin työntekijöillä tarvittava varustus ja tarvikkeet työtehtävien menestyksestä hoitamista varten
- Varmistaa projektin työntekijöiden mahdollisuus keskittyä omiin ydintehtäviinsä

Projektiassistentti avustaa kaikkia Big Roomissa työskenteleviä, niin tilaajien kuin palveluntuottajienkin henkilöitä.

Rekrytointi voitaisiin toteuttaa HKL:n toimesta nopeasti, sillä edellisen projektiassistentin irtisanoutuminen tapahtui normaalin koeajan puitteissa, joten rekrytointiin ei tarvita uutta täyttölupaa. Rekrytoinnissa olisi myös mahdollista hyödyntää aikaisemman rekrytoinnin tulosta.

Päätös

Projekti käynnistää projektiassistentin rekrytoinnin ja hyödyntää siinä mahdollisuuksien mukaan aikaisempaa ulkoista hakua tai tekee rekrytoinnin uutena ulkoisena hakuna.

9 JOHTORYHMÄN PÄÄTÖKSENTEON KRIITTISYYS PROJEKTIN TOIMINNALLE

Projektilla on tunnistettu riskiksi projektin päätösten viivästyminen. KAS-vaiheen aikana päätettäväksi tulee runsaasti hankkeen laajuuteen ja laadullisiin tavoitteisiin liittyviä ratkaisuja. KAS-vaiheen kustannukset ovat keskimäärin noin 1,5 M€/kk. Käytännössä kaikki viiveet päätöksenteossa johtavat helposti kustannus- ja aikataulupaineisiin.

Tilaaajan johtoryhmällä on yksi keskeisistä päätöksentekorooleista joka kattaa mm. hankkeen laajuuteen ja laatuun tehtävät muutokset ja määritykset. Kaupunkien välisessä sopimuksessa on todettu, että johtoryhmän päätökset tehdään yksimielisesti. Kokousten päätösvaltaisuutta sopimuksessa ei ole erikseen sovittu. Johtoryhmän jäsenet ja varajäsenet ovat seuraavat:

Osapuoli	Johtoryhmän jäsen	Varajäsen
HKL	Lehmuskoski Ville (pj.)	Judström Yrjö
HKL	Lähdetie Artturi	Heikkilä Ollipekka
Espoon kaupunki	Isotalo Olli (vara pj.)	Hokkanen Torsti
Espoon kaupunki	Tanska Harri	Rauhala Esa
Helsingin kaupunki	Saarinen Raimo K	Hyvärinen Silja
Helsingin kaupunki	Saxholm Tuula	Pudas Kari
HSL	Anttila Tero	Wallin Johanna

Päätös

Johtoryhmä tunnistaa päätöksenteon haasteet ja edistää sujuvaa päätöksentekoa toiminnallaan.

10 SEURAAVAT KOKOUKSET

- Jory 21, pe 16.2.2018, klo 12-14, Big Room
- Jory 22, ke 28.3.2018, klo 8.30-10.30, Big Room
- Jory 23, ke 25.4.2018, klo 8.30-10.30, Big Room
- Jory 24, pe 18.5.2018, klo 9-11, Big Room
- Jory 25, pe 15.6.2018, klo 9-11, Big Room

LIITTEET

- Liite 1: Liittyvien hankkeiden priorisointi
- Liite 2: Hankerajaus
- Liite 3: Raide-Jokerin varikot, vaihtoehtojen vertailu
- Liite 4: ATU vertailu